

تأثیر عملکرد دولت مرکزی بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی

Dr. Abbas Farokhi

دکتر عباس فرخی

چکیده

برقراری و تداوم امنیت یکی از حیاتی ترین نیازهای جوامع بشری و از مهمترین کار ویژه‌های دولت در قرن حاضر است. ازاینرو شناخت متغیرهای تأثیر گذار بر این پدیده در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی، در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی- فرهنگی و نظامی از اهمیت اساسی و والایی برخوردار است. هریک از سطوح و ابعاد فوق تحت تاثیر متغیرها و مؤلفه های بیشماری قرار دارند که طیف وسیعی از مطالعات امنیتی را شکل می دهد. یکی از متغیرهای مهم امنیت در سطح ملی قوم و قوم گرایی است. اقوام به دلیل کارکرد دو گانه در ایجاد ناامنی و یا تحکیم میانی امنیت ملی از پیچیدگی خاصی در این حوزه برخوردارند. در نقش آفرینی اقوام در امنیت ملی مؤلفه های گوناگونی چون موقعیت ژئوپولتیکی کشور مورد مطالعه و مناطق سرزمینی اقوام مرزنشین، نخبگان ملی و محلی، مناسبات بین المللی، و... تأثیر گذارند. یکی دیگر از مهمترین مؤلفه های تأثیر گذار بر نقش آفرینی اقوام در امنیت ملی دولت مرکزی است. در نوشته حاضر رابطه این دو متغیر (اقوام و دولت مرکزی) با امنیت ملی از طریق کار میدانی، تهیه پرسشنامه و به کارگیری روشهای کمی و آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

کلید واژه :

امنیت ملی، اقوام مرزنشین، دولت مرکزی، گروه های قومی.

Impact of the performance of the central government on the frontiersmen`s role in national security

Dr. Abbas Farrokhi ,

Abstract

Establishment and sustainment of security is believed to be one of the basic requirements of human societies and the most significant functions of the governments in the current century. That is why the identification of effective variables at national, regional and international levels and from the political, economic, socio – cultural and military perspectives is of great significance, each of these levels and aspects are affected by various variables and parameters. One of substantial variables is the tribe and tribalism at national level. Given their bi-functionality in forging insecurity or cementing the foundations of national security, tribes are characterized by particular complexities in this field. Various parameters including state geopolitical situation and the land accommodating frontiersmen , national and local elites, and international relations play roles in the role played by tribes. Central government is similarly believed to be one of the most influential parameters affecting such a role. This study is an attempt to explain the relationship between these variables (tribes and central government) and the national security through carrying out a field study, development and administering a questionnaire and application of statistical analyses.

Key word:

National security – frontiersmen – central government – tribal groups

مقدمه

برقراری امنیت، نحوه تداوم و استمرار آن از آرزوها و خواسته های حتمی و اصلی بشر است. امنیت هم به عنوان هدف و هم به عنوان وسیله برای انسانها مطرح است. اصولاً اقدامات و تلاشهای جوامع بشری برای تحقق امنیت در راستای اهداف کلان، معنی و مفهوم پیدا می کند، زیرا برقراری امنیت پیش نیاز اصلی و شرط اساسی تحقق سایر اهداف مهم چون توسعه عدالت، آبادانی، رفاه و... است. تولید امنیت در چارچوب یک واحد سیاسی پدیده ای با ارزش محسوب می شود و تمامی دولتها توجه به این مهم را ضروری ترین و بنیادی ترین کارکرد دولت می دانند. عوامل و متغیرهای متنوع، پیچیده و زیادی در تولید امنیت و یا بالعکس در تولید نا امنی نقش ایفا می نمایند. یکی از مهمترین متغیرهای تأثیرگذار بر مقوله امنیت ملی اقوام مستقر در درون یک واحد سیاسی است. اقوام به دلیل ویژگی های خاص هویتی، از مهمترین مسائل سیاسی - امنیتی فرا روی کشورهای کثیرالقوم هستند. این مقوله امروزه حتی در میان کشورهای توسعه یافته و دموکراتیک در معادلات درون حکومتی، یک نیرو و مؤلفه تأثیرگذار در نظر گرفته می شود که ترتیبات و تصمیمات ویژه ای را طلب می کند.

به نظر برخی از صاحبان اندیشه در موضوعات قومی، پدیده قومیت در درون واحدهای سیاسی زمانی بار امنیتی مضاعف پیدا می کند که به لحاظ جغرافیایی، قومیتی خاص در نواحی مرزی مستقر بوده و به دلایل تاریخی - سیاسی بخشی از جمعیت آن قوم در واحد سیاسی مجاور (کشور همسایه) قرار گرفته باشد.

در حال حاضر در مطالعات امنیتی بررسی رابطه این دو متغیر (امنیت ملی و اقوام) از اهمیت والایی برخوردار است. در نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی عوامل متعددی چون دولت مرکزی، مناسبات بین المللی، نیروهای بیگانه، موقعیت ژئوپولیتیکی سرزمین اقوام، نخبگان محلی و... در ابعاد مختلف سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، اقتصادی و نظامی تأثیرگذار هستند. بررسی هر یک از این عوامل مجال گسترده ای را طلب می کند، از اینرو در این مقاله یکی از متغیرهای مهم و تأثیرگذار یعنی دولت مرکزی و میزان تأثیر آن بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی بررسی می گردد. در واقع سؤال اصلی در اینجا عبارت است از اینکه: آیا دولت مرکزی

بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و نظامی امنیت ملی تأثیرگذار می باشد؟ به منظور دستیابی به پاسخ ابتدا هر یک از عناصر به لحاظ تئوریک تعریف، سپس متدولوژی دستیابی به پاسخ و نهایتاً نتایج بدست آمده مورد تحلیل قرار می گیرد.

تعریف امنیت ملی و تشریح ابعاد آن

به لحاظ نظری امنیت دارای مفهوم سهل و ممتنع است، بدین معنی که احساس ضرورت آن در ابعاد مادی و معنوی بسیار ساده و آسان است و اساساً کسی را نمی توان یافت که منکر این اصل ضروری برای حیات بشر در عرصه فردی و اجتماعی و همچنین ملی و بین المللی باشد. اما در مقام تبیین، تشریح و تحلیل این موضوع بسیار پیچیده و متنوع است.

ارائه معانی بیشمار از امنیت، گویای ابهام آمیز بودن این واژه است. بدیهی است برای تبیین رابطه بین دولت مرکزی و اقوام مرزنشین و میزان تأثیر آن بر امنیت ملی نیازمند درک مشترک از مفهوم امنیت ملی هستیم.

صاحب نظران مباحث امنیتی، امنیت را به اشکال مختلف تعریف نموده که برخی از این تعاریف در اینجا ارائه می شود.

"آرنولد و لفرز": امنیت در بعد عینی یعنی نبود تهدید برای ارزشهای کسب شده و در بعد ذهنی مشتمل است بر فقدان هراس از اینکه ارزشهای مزبور مورد حمله و تهدید واقع شوند.

"والتر لیپمن": هر ملتی تا جایی دارای امنیت است که در صورت عدم توسل به جنگ مجبور به رها نمودن ارزشهای محوری خود نباشد و چنانچه در معرض چالش و بحران قرار گیرد بتواند با پیروزی در جنگ آنها را حفظ کند.

"جیاموکولوجیانی": امنیت عبارت است از توانایی رویارویی در مقابل تجاوز خارجی.

"لورنس مارتین": امنیت یعنی تضمین رفاه آتی.

با عنایت به تعاریف یاد شده می توان گفت امنیت دارای دو عنصر اساسی "تهدید" و "فرصت" است و برقراری امنیت منوط به رهایی نسبی از تهدید و بهره گیری از

فرصت‌ها است. یکی از دلایل پیچیدگی مفهوم امنیت و ماهیت ابهام‌آمیز آن چند وجهی بودن مفهوم امنیت است. امنیت را می‌توان در ابعاد سیاسی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و نظامی دسته‌بندی کرد. از سوی دیگر امنیت صرفاً در یک قلمرو خاص قابل پیگیری و دستیابی نیست، بلکه امنیت در قلمروهای مختلف که در عین حال به هم پیوسته و دارای تأثیرات متقابل نسبت به یکدیگر می‌باشند، قابل تحلیل است. قلمروهای گوناگون امنیت عبارت است از امنیت فردی، امنیت ملی، امنیت منطقه‌ای و امنیت بین‌المللی. تبیین این قلمروها و تأثیرات متقابل آن بر یکدیگر خود محتاج مباحث تفصیلی متنوعی است. آنچه در این مرقومه مورد نظر است یکی از قلمروهای گسترده امنیتی، یعنی امنیت در سطح ملی و در ابعاد ۴ گانه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و نظامی است.

ابعاد و تهدیدات امنیتی در سطح ملی

بعد سیاسی امنیت ملی بیان‌کننده کارکرد و نقش دستگاه حکومتی و بوروکراسی ملی حاصل از آن در تولید امنیت و یا بالعکس، تولید ناامنی است. از این حیث از جمله مهمترین عواملی که می‌توانند در بعد سیاسی و در سطح ملی ناامنی تولید نمایند عبارتند از:

- عدم انعطاف در ساختار حکومتی دولت مرکزی.
- عدم توانایی دولت در عبور از بحرانهای مشارکت، توزیع، هویت، مشروعیت و نفوذ.
- آلودگی در سیستم اداری و بوروکراسی ملی.
- فقدان رهبری قوی و منسجم.
- عدم انعطاف نظام سیاسی در شرایط متغیر داخلی و بین‌المللی.
- ضعف اعتبار جهانی و دیپلماسی پویا در صحنه بین‌المللی.
- ناتوانایی دولت در ایجاد انسجام سیاسی - اجتماعی و فرهنگی در سطح ملی و توسعه مفهوم ملت در سطح واحد سیاسی.

در بعد اقتصادی عوامل و متغیرهایی چون: وابستگی و بدهی به بیگانگان، کسری موازنه تجاری، کسری موازنه پرداخت‌ها، پائین بودن سطح تولید ناخالص ملی، بالا بودن نرخ تورم، پائین بودن درآمد سرانه، توزیع نامناسب ثروت، بالا بودن نرخ بیکاری و استفاده از ابزارهای سنتی تولید در سطح ملی می‌تواند منجر به تولید ناامنی گردد.

در بعد اجتماعی - فرهنگی، فقدان عدالت اجتماعی، بی توجهی به رفاه عمومی و تأمین اجتماعی، بی توجهی به ترویج مرفه های فرهنگ ملی، وجود اختلافات قومی - نژادی - دینی و مذهبی، بی توجهی به آزادی های اساسی انسان، توزیع غیر منطقی ارزشها بار منفی امنیتی در سطح ملی دارد.

ضعف قدرت نظامی، عدم برخورداری نیروهای مسلح از پشتوانه مردمی، عدم تناسب بین نیروی نظامی و موقعیت ژئوپولتیک و جمعیت کشور، دخالت قدرت نظامی در بازی های سیاسی و ضعف جایگاه اجتماعی کارکنان نیروهای مسلح می تواند در بعد نظامی امنیت ملی تنگناها و مشکلات امنیتی ایجاد نماید.

از آنجا که کارکردها و سیاست های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی به طور کلی می تواند در هر یک از این ابعاد ۴ گانه یاد شده دارای بار امنیتی باشد لذا باید بپذیریم که یکی از وجوه مهم تأثیرگذاری تصمیمات دولت مرکزی معطوف به اقوام مرزنشین بوده و در واقع محور اصلی این مقاله نیز بررسی همین رابطه، یعنی اقدامات و تصمیمات دولت مرکزی و تأثیر آن بر کارکرد امنیتی اقوام مرزنشین در ابعاد چهارگانه سیاسی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و نظامی است.

دولت مرکزی

دولت مرکزی در ادبیات متداول سیاسی غالباً در ارتباط با حکومت های فدرال معنا پیدا می کند. اما در این مقاله منظور از دولت مرکزی همان هیأت حاکمه اصلی یک واحد سیاسی است. در مورد تعریف دولت و خود هیأت حاکمه باید گفت که از خصوصیات اصلی نظام مدرن، برپایی سیستم دولت - ملت و سازماندهی یک مرجع اقتدار واحد و مشروع در پهنه سرزمینی مشخص برای اعمال حاکمیت بر مردم آن سرزمین است که از انحصار سلطه، قدرت و توانایی نظارت جامع بر قلمرو عمومی برخوردار می باشد. دولت - ملت صورت جدید هويت سیاسی جمعی است که هويت های فردی و محلی را از طریق نمادهای مختلف ملیت مانند مناسبت ها، پرچم و سرود در هويت ملی و عمومی هضم می نماید. دولت یا هیأت حاکمه سازمانی است متشکل از نهادهای مختلف که توسط رئیس آن هدایت و هماهنگ می شود و دارای توان و اختیار وضع و اجرای قواعد الزام آور برای همه مردم و نیز تعیین محدوده عمل سایر سازمانهای اجتماعی در یک قلمرو خاص و در صورت لزوم توسل به زور است.

دولتها به عنوان واحدهای سیاسی - اجتماعی در قلمرو سرزمین معین ظهور می کنند. اما جوهره دولت یا هیأت حاکمه عمدتاً مبتنی بر عنصر حاکمیت است. دولتها می توانند علیرغم نارضایتی مردم تا زمان زیادی به بقای خود ادامه دهند، اما بدون وجود حاکمیت نهادهای دولتی امکان حیات و فعالیت ندارند و بنابراین دولت مرکب از حاکمیت، پایگاه مردمی (مردم و سرزمین) و نهادهای حکومتی است. از میان اجزای یاد شده، حاکمیت کلیدی ترین و پیچیده ترین مفهوم است. حاکمیت ساروجی است که سرزمین، مردم و تشکیلات اداری را به یکدیگر متصل می کند. دولت با ساز و کارهای ویژه درونی خود که مبتنی بر ارزشهای مشروع در نزد آحاد جامعه است، می تواند فرمان صادر کند و آحاد مردم از آن اطاعت نمایند. این وضعیت را در هیچ یک سایر از نهادهای جامعه بشری نمی توان جستجو کرد. اساساً منشأ تمایز دولت از سایر نهادهای مدنی و اجتماعی برخوردار آن از عنصر حاکمیت، فرماندهی و قدرت است. اما تأکید این مقاله به مفهوم حاکمیت در تعریف دولت مرکزی بدان دلیل است که اصلی ترین تهدید امنیت ملی چالش و بحران در حاکمیت ملی است. این موضوع به خصوص زمانی که بحث اقوام و واحدهای جمعیتی مرزنشین مطرح می شود اهمیتی دو چندان پیدا می کند، زیرا اقوام از آنرو دارای حساسیت امنیتی هستند که برخی از ویژگی های اساسی دولت مدرن، یعنی سرزمین و جمعیت دارای هویت مشترک را بالقوه دارا می باشند. به عبارتی سلب حاکمیت دولت مرکزی از آنها می تواند زمینه را برای تشکیل یک دولت جدید فراهم آورد. بنابراین تعامل، تقابل و اصطکاک دولت مرکزی و اقوام عموماً در چارچوب حاکمیت معنی و مفهوم پیدا می کند. دولت مرکزی به واسطه برخوردار از حاکمیت و تلاش در جهت اعمال آن می تواند از یکسو به نقش آفرینی مثبت اقوام در تقویت امنیت ملی کمک نماید و یا بالعکس با اتخاذ راهبردهای نامناسب زمینه را برای شکل گیری تهدیدات امنیتی فراهم آورد. این مقوله در مورد کشورهای در حال توسعه که دولت در آنها به دلیل شرایط خاص سیاسی، اقتصادی، اجتماعی - فرهنگی و... در همه امور مداخله وسیع دارد و تمامی جوانب زندگی افراد جامعه را تحت تأثیر خود قرار می دهد، از اهمیت مضاعفی برخوردار است. باید توجه داشت که در بحث نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی و امکان تأثیر دولت مرکزی بر آن، مفهوم حاکمیت و مکانیسم های انتقال آن در ارتباط با دولت مرکزی در کانون توجه قرار می گیرد.

قومیت

واژه قومیت نیز یکی از مفاهیم پیچیده است که از همان بدو ورود به ادبیات علوم اجتماعی تعابیر و تعاریف متفاوتی از آن ارائه شده است. این واژه معادل "ethnie" به زبان لاتین و فرانسوی است. این کلمه از واژه یونانی مردم (ethnos)، امت (people)، و ملت (nation) گرفته شده است. اصطلاح قوم با تعریف موجود از ملت هر چند عناصر و مولفه های مشترکی دارد، اما این تفاوت را دارد که اولاً مطابق تعریف ملت، قوم را باید در ذیل آن تعریف معنی کرد. ثانیاً تمامی تعریف و بار معنایی مفهوم ملت را در ذیل واژه قوم نمی توان معنی کرد. دو مفهوم قوم و ملت از دیرباز در زبان فارسی کاربرد داشته اند؛ ولی تا سده اخیر فاقد معنا و تعریفی بوده اند که امروزه از آن دو واژه به عمل می آید. چنانکه در فرهنگ معین ملت با معنی دین، آیین، شریعت، و پیروان یک دین آمده است و در لغت نامه دهخدا قوم به گروه مردان و زنان معنی شده است. امروزه به مجموعه تابعان یک کشور ملت می گویند. در حالیکه اغلب ملتهای دنیا از گروه های زبانی، فرهنگی و سرزمینی مختلف شکل گرفته اند، به گونه ای که هر یک از آن گروه ها را، مطابق تعریفی که ارائه شد، میتوان قوم نامید.

در حالی که در مورد قومیت، اندیشمندان علوم اجتماعی به اجماع نرسیده بودند ترکیب این واژه با مفاهیم دیگر همچون هویت قومی، ناسیونالیسم قومی، سیاست قومی و... برآشفستگی مفهومی آن افزود. با وجود این توجه به عناصر و مؤلفه های چون نژاد، زبان، فرهنگ، مذهب و... منجر مشترک تعاریف موجود از واژه قومیت است که در ذیل به برخی از آنها اشاره می گردد:

"قوم"

"تئودورسن": گروهی است با سنت فرهنگی مشترک و احساس هویتی که آن را به عنوان یک گروه فرعی از یک جامعه بزرگتر مشخص می کند. اعضای هر گروه قومی از لحاظ ویژگی های خاص فرهنگی از سایر اعضای جامعه خود متمایز هستند.

"اشنایدر": قوم به ویژگیهای جسمی و ذهنی در نژادها یا گروه های نژادی اشاره دارد.

"کدوری": قوم گروه جمعیتی است که از لحاظ فرهنگ، زبان یا ویژگیهای فیزیکی با گروههای اکثریت یا مسلط جامعه تفاوت دارد.

"علی یوسفی": قوم اجتماعی از افراد است که دارای منشا مشترک (اعم از واقعی یا خیالی)، سرنوشت مشترک، احساس مشترک و انحصار نسبی منابع ارزشمند مشترک (پاداش، زور، احترام و معرفت) می‌باشند و در ارتباط با سایر گروه‌ها و اقوام و بر اساس رموز و نمادهای فرهنگی مشترک در یک میدان تعامل درون گروهی با کسب هویت جمعی، مبدل به ما شوند. بر اساس تعریف مذکور، قومیت یک پدیده فرهنگی- اجتماعی است و اقوام نیز بر اساس تفاوت‌های فرهنگی (نمادها، ارزش‌ها، هنجارها و مناسک) و اجتماعی (خصوصیات رابطه‌ای) از یکدیگر متمایز می‌شوند.

"آنتونی اسمیت": قوم عبارت است از گروهی انسانی با یک افسانه اجدادی مشترک، خاطرات مشترک، عناصر فرهنگی که در یک محدوده جغرافیایی معین سکنا گزیده‌اند.

گروه‌های قومی

علاوه بر تعاریف موجود از واژه قومیت، گروهی از اندیشمندان علوم اجتماعی با توجه به وجود گروه‌های قومی در جوامع مختلف سعی نموده‌اند تعاریفی عملیاتی از این واژه ارائه نمایند. به عبارتی این گروه بر اساس مشاهدات خود واژه گروه‌های قومی را برای تبیین این مفهوم انتخاب نمودند. این واژه به تفکیک محدوده‌های جمعیتی و فرهنگی گروه‌های قومی توجه بیشتری دارد. در مجموع دو رویکرد عمده در تعریف گروه‌های قومی وجود دارد: رویکرد نخست، تمایزات ملموس و عینی (Objective) همچون زبان، نژاد و پوشش را به عنوان شاخصهای تمایز گروه‌های قومی از یکدیگر معرفی میکند و رویکرد دوم، به ویژگیهای غیرملموس و ذهنی (Subjective) به مثابه مکانیسمهای فرهنگی توجه دارد که مرزهای یک گروه قومی را مشخص می‌سازند.

رویکرد نخست؛ گروه قومی را گروهی با پیوندهای نژادی، زبانی و ملی معرفی میکند. در بسیاری از موارد ویژگیهای فرهنگی مانند مذهب یا پوشش را نیز به آن می‌افزایند. طرفداران رویکرد نخست را میتوان به دو گروه تقسیم کرد: اولین گروه کسانی هستند که بر پیوندهای بیولوژیکی (نژادی) اعضای یک گروه قومی تاکید میکنند. این افراد عمدتاً متعلق به سالهایی هستند که اندیشه تمایز نژادی نوع بشر اندیشه ای مسلط بود. اندیشه تمایز نژادی در تمامی قرن نوزدهم و حتی اوایل قرن بیستم بر مطالعات قوم شناسی حکمفرمایی میکرد. در این دوران قوم شناسان عمدتاً بر وجه تمایزات

طبیعی و مورفولوژیک انسانها چون اندازه و شکل جمجمه انسان تاکید داشتند، گوینو (Gobineau)، گوستاو کلم (Gustav Klem) و واشر دولاپز (Vacher de Lapauge) از جمله صاحب نظران معروف این اندیشه بودند. کلم در مطالعات قوم شناختی خود تمامی نژادهای انسانی را به دو تیپ تقسیم میکرد. با کشف مکانیزم وراثت، اعتبار علمی نظریه ویژگی های جمجمه به عنوان شاخصی برای تمایز نژادی مردود گردید و به جای آن به گروههای خونی و نقش آنها در تفکیک تیپ های مختلف نژادی توجه شد. در نیمه دوم قرن بیستم، قوم شناسان به میزان زیادی از اندیشه های نژادی پرهیز میکردند. وقایع تاسف بار جنگ جهانی دوم و رژیم آپارتاید آفریقای جنوبی را میتوان دلیل این امر دانست.

گروه دوم متعلق به دوره ای است که افسانه تمایز نژادی به فراموشی سپرده شد و در نتیجه تنها بر تمایزات فرهنگی همچون زبان، دین و آرایش ظاهری تاکید می گردید. آنتونی اسمیت (A. Smith) و هاتچینسون (J. Hutchinson) این تمایزات را عینی می خوانند.

دومین رویکرد به روابط درونی اعضای یک گروه و مرزهایی که گروه میان خود و دیگر محیطها ترسیم میکند، نظر دارد. صیانت از این مرزها بر عهده مکانیسمهایی است که روابط میان اعضای گروه را به عنوان روابطی پایدار در طول تاریخ تعیین می کند. اسمیت و هاتچینسون این رویکرد را ذهنی می خوانند. مانینگ ناش (Maning Nash) معتقد است که مرزهای گروه قومی، مکانیسمهایی را برای صیانت از گروه دربردارند که شاخصهای فرهنگی را برای شناخت تفاوت میان گروهها به دست می دهند. این شاخص ها چند ویژگی دارند: نمادین هستند، یک عضو را از غیرعضو تمیز میدهند، شرایط عضویت را مشخص میکنند و در واکنش به شرایط و محیطهای اجتماعی خود را نمایان میسازند. این شاخص ها که عناصر محوری قومیت هستند، عبارتند از: خویشاوندی یا تداوم بیولوژیکی، همسفرگی و همیاری در ارتباط با محیط طبیعی و آیین مقدس مشترک که عناصر مقدسی را معرفی می نمایند.

گروه‌های قومی در ایران

هرچند ارائه یک تعریف جامع و قابل قبول از گروه قومی کاری دشوار به نظر می‌آید، اما بر اساس مباحث ارائه شده می‌توان قومیت را این‌گونه تعریف کرد:

مجموعه انسانی که بواسطه وجوه اشتراکی همچون آداب و رسوم، زبان، مذهب، تاریخ، محدوده جغرافیایی و حتی علائق سیاسی در کنار یکدیگر زندگی کرده و از ساختار اجتماعی خاص برخوردار بوده و خود را در مشکلات، مصائب و شادی‌های یکدیگر شریک می‌پندارند. بر مبنای این تعریف می‌توان گفت اقوام متعددی در درون جامعه ایران زندگی می‌کنند، که مهمترین آنها عبارتند از: ۵۰/۵٪ فارس، ۲۲٪ ترک، ۶٪ کرد، ۶٪ لر، ۲/۵٪ بلوچ، ۲٪ عرب و... بدیهی است هر یک از این اقوام با توجه به خودآگاهی سیاسی، همبستگی گروهی و... تبعات و ترتیبات امنیتی متفاوتی به وجود خواهند آورد.

نگارنده مقاله با توجه به وضعیت گروه‌های قومی در ایران و به منظور سنجش میزان تأثیرگذاری دولت مرکزی بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین در امنیت ملی، و ارتباط آن با دولت مرکزی، کار پژوهشی را با عنوان: بررسی نقش اقوام مرزنشین در امنیت ملی با تأکید بر استان کرمانشاه به عنوان مطالعه موردی تبیین نموده است. در این پژوهش جامعه اقوام مرزنشین استان کرمانشاه که در عمق یکصد کیلومتری از نوار مرزی سکنی گزیده اند به عنوان جامعه آماری محسوب گردیده و محقق با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده و فرمول تعیین حجم نمونه^۱ داده های مورد نیاز خود

^۱ فرمول تعیین حجم نمونه:

$n =$ حجم تقریبی

$$n = \frac{(2a)^2 \times s^2}{P}$$

$a =$ مقدار خطایی که محقق در نظر می‌گیرد (۰/۰۵)

$S =$ واریانس

$$n' = \frac{n}{1 - \frac{n}{N}}$$

$n' =$ حجم دقیق نمونه

را از طریق توزیع پرسشنامه - مطالعه اسناد و مدارک و انجام مصاحبه با اشخاص صاحب نظر جمع آوری کرده است که نتایج حاصل از این پژوهش در ادامه این مقاله ارائه خواهد شد.

مشخصات و ویژگیهای جامعه آماری نمونه

جامعه آماری انتخاب شده همانگونه که اشاره گردید اقوام مرز نشین ساکن در استان کرمانشاه بوده که حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی هستند و از ویژگیهای عمومی و شخصی ذیل برخوردار می باشند:

الف) میزان تحصیلات: معادل $67/9\%$ کل پاسخ دهندگان مدرک کارشناسی داشته که بیشترین پاسخ دهندگان را شامل می شود. در رتبه دوم کارشناسی ارشد، رتبه سوم دکتری و بالاتر و رتبه آخر نیز با $2/5\%$ به تحصیلات حوزوی مربوط می گردد.

ب) جنسیت: $75/3\%$ پاسخ دهندگان مرد و $19/8\%$ زن بوده اند و $4/9\%$ پاسخ دهندگان جنسیت خود را اعلام ننموده اند.

ج) شغل: دبیران و آموزگاران بیشترین پاسخ دهندگان و مابقی مشاغلی چون استاد دانشگاه، کارمند، نظامی، پزشک و... بوده اند.

د) سن: بیشترین پاسخ دهندگان را سنین ۲۳ الی ۳۶ سال (معادل $61/7\%$) به خود اختصاص داده اند.

P = انحراف جامعه آماری و نمونه

N = حجم جامعه آماری (هزار نفر)

روش گردآوری اطلاعات

داده های پژوهش از طریق یک پرسشنامه ۱۶ سوالی در جامعه آماری ذکر شده به دست آمده است. در این رابطه پژوهشگر به گروه نمونه ای که به شکل تصادفی انتخاب شده بود مراجعه و پرسشنامه را بر روی آنان اجرا نموده است.

روش تحلیل داده ها

علاوه بر توصیف داده ها به منظور تعمیم نتایج پژوهش به جامعه ای که نمونه از آن استخراج شده از آزمون های آماری موسوم به آنالیز واریانس یک راهه، دوره، آزمون فریدمن و آزمون تی مستقل استفاده شده است. این آزمون با بهره گیری از نرم افزار spss انجام شده است.

یافته ها و تعریف داده های حاصله

ابزار اصلی سنجش پرسشنامه ۱۶ سوالی است که پس از مطالعه عمیق ملی ویرحی از یافته های جهانی و مصاحبه با صاحب نظران و اساتید تهیه شده است. پاسخ های پرسشنامه به ترتیب الی ۶: بی تاثیر (۱)، خیلی کم (۲)، کم (۳)، متوسط (۴)، زیاد (۵) و خیلی زیاد (۶) می باشد. بدین ترتیب پاسخ خیلی زیاد بیانگر حداکثر رضایت و پاسخ بی تاثیر بیانگر حداقل رضایت آزمودنی نسبت به سوال است.

داده های حاصل از پرسشنامه در جدول شماره ۱ به طور کامل ارائه میگردد:

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

داده های حاصل از پرسشنامه (جدول شماره یک)

کل	طبقات						تأثیر نسبی (درصد)	سؤالات پرسشنامه	
	بدون پاسخ	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم			
۱۶۲	-	۱۰	۴۰	۵۰	۳۶	۱۶	۶	مطلق (نفر)	۱) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در مشارکت اشخاص سرشناس اقوام مرزنشین
۱۰۰	-	۶/۲	۲۷/۲	۳۰/۹	۲۲/۲	۹/۹	۳/۷	نسبی (درصد)	
۱۶۲	۲	۲۶	۵۲	۳۸	۳۷	۱۰	۲	مطلق (نفر)	۲) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی
۱۰۰	۱/۲	۱۶/۰	۳۲/۱	۲۳/۵	۱۹/۸	۶/۲	۱/۲	نسبی (درصد)	
۱۶۲	۲	۲۲	۴۸	۳۶	۳۸	۱۰	۶	مطلق (نفر)	۳) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در همگرایی اقوام مرزنشین استان با دولت مرکزی
۱۰۰	۱/۲	۱۳/۶	۲۹/۶	۲۲/۲	۳۳/۵	۶/۲	۳/۷	نسبی (درصد)	
۱۶۲	۲	۲۰	۲۴	۴۲	۳۶	۲۸	۱۰	مطلق (نفر)	۴) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در جلوگیری از فعالیت اقوام مرزنشین استان در امر قاچاق کالا
۱۰۰	۱/۲	۱۲/۳	۱۶/۸	۲۵/۹	۲۲/۲	۱۷/۳	۶/۲	نسبی (درصد)	
۱۶۲	۲	۱۴	۲۲	۴۴	۳۰	۴۰	۱۰	مطلق (نفر)	۵) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب

۱۰۰	۳/۲	۸/۶	۱۳/۶	۲۷/۲	۱۸/۵	۲۴/۷	۶/۲	نسبی (درصد)	دولت مرکزی در ارتقای سطح معیشت خانوارهای اقوام مرزنشین
۱۶۲	۲	۸	۴۰	۷	۲	۱	۴	مطلق (نفر)	۶) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در گسترایش اقوام مرزنشین استان به فرهنگ ملی
۱۰۰	۱/۲	۴/۹	۲۴/۷	۴۵/۷	۱۳/۶	۷/۴	۲/۵	نسبی (درصد)	۷) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در مشارکت مرزنشینان استان در مقابله با تهاجم بیگانه
۱۶۲	۲	۲۶	۵۸	۶۰	۱۴	۱۰	۲	مطلق (نفر)	۸) تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در مشارکت مرزنشینان استان جهت تأمین نیازمندیهای نیروهای مسلح به نیروی انسانی در بخش وظیفه
۱۰۰	۱/۲	۱۷/۰	۲۹/۶	۳۷/۰	۸/۶	۷/۲	۱/۸	نسبی (درصد)	۹) تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت اشخاص سرشناس اقوام مرزنشین استان در فعالیت سیاسی
۱۶۲	۲	۱۲	۴۴	۵۰	۴۰	۱۲	۲	مطلق (نفر)	۱۰) میزان تأثیر اقتدار دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی
۱۰۰	۱/۲	۷/۴	۲۲/۲	۳۰/۱	۲۴/۷	۷/۴	۱/۸	نسبی (درصد)	
۱۶۲	۲	۲۰	۴۱	۵۲	۱۶	۸		مطلق (نفر)	
۱۰۰	۱/۲	۱۲/۳	۲۹/۵	۳۲/۱	۹/۹	۴/۹		نسبی (درصد)	

۱۶۲	۲	۲۲	۴۸	۵۸	۱۶	۱۲	۴	مطلق	(۱۱) تأثیر اقتدار دولت مرکزی در همگرایی اقوام مرزنشین استان با دولت مرکزی
								(نفر)	
۱۰۰	۱۳۴	۱۳/۶	۲۹/۶	۳۵/۸	۹/۸	۷/۴	۲/۵	نسبی	(درصد)
۱۶۲	۲	۲۲	۳۲	۵۴	۳۴	۱۴	۴	مطلق	(۱۲) تأثیر دولت مرکزی در جلوگیری از فعالیت اقوام مرزنشین در امر قاچاق کالا
								(نفر)	
۱۰۰	۱۷۲	۱۳/۶	۱۹/۸	۳۳/۳	۲۱/۵	۸/۶	۲/۵	نسبی	(درصد)
۱۶۲	۲	۲۰	۳۲	۳۶	۴۳	۲۶	۴	مطلق	(۱۳) تأثیر اقتدار دولت مرکزی در ارتقای سطح معیشت خانوارهای اقوام مرزنشین
								(نفر)	
۱۰۰	۱/۲	۱۲/۳	۱۴/۸	۲۲/۲	۱۵/۹	۱۶/۰	۲/۵	نسبی	(درصد)
۱۶۲	۲	۱۸	۲۸	۶۲	۲۶	۱۴	۲	مطلق	(۱۴) تأثیر دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین استان به فرهنگ ملی
								(نفر)	
۱۰۰	۲/۵	۱۱/۱	۲۲/۵	۳۸/۳	۱۱/۸	۸/۶	۱/۲	نسبی	(درصد)
۱۶۲	۲	۲۶	۵۸	۵۲	۱۸	۶	۶	مطلق	(۱۵) میزان تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت اقوام مرزنشین استان در مقابله با مهاجم بیگانگان
								(نفر)	
۱۰۰	۱/۲	۱۶/۰	۳۵/۸	۳۲/۱	۱۱/۱	۳/۷	-	نسبی	(درصد)
۱۶۲	۲	۲۶	۵۸	۵۲	۱۶	۸	۸	مطلق	(۱۶) تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت مرزنیسان استان جهت تأمین نیازمندیهای نیروهای مسلح به نیروی انسانی در بخش وظیفه
								(نفر)	
۱۰۰	۳/۲	۱۶/۰	۳۵/۸	۳۲/۱	۹/۹	۴/۹	-	نسبی	(درصد)

توصیف داده های حاصله از سوال ۱ پرسشنامه:

براساس سؤال ۱ جدول شماره ۱، از کل پاسخگویان ۹/۹ درصد معتقدند که تأثیر سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی در مشارکت اشخاص سرشناس اقوام مرزنشین استان در فعالیت‌های سیاسی خیلی کم است؛ ۲۲/۲ درصد این تأثیر را کم می‌دانند؛ ۳۰/۹ درصد مقدار این تأثیر را متوسط ارزیابی می‌نمایند و در مقابل ۲۷/۲ درصد پاسخگویان این تأثیر را زیاد و ۶/۲ درصد آنان میزان تأثیر را خیلی زیاد می‌دانند. ۳/۷ درصد از پاسخگویان هم سیاست‌های اتخاذ شده از جانب دولت مرکزی را در مشارکت اشخاص سرشناس اقوام مرزنشین استان در فعالیت‌های سیاسی بی‌تأثیر می‌دانند.

جدول ۲: مشخصه‌های آماری

چولگی -۰/۳۷	میانگین ۳/۸۶	کمینه ۱
کشیدگی -۰/۳۳	واریانس ۱/۴۶	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۲۱	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۲ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۲۱ و واریانس آن برابر با ۱/۴۶ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر -۰/۳۷ بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال به سمت چپ است. کشیدگی توزیع برابر با -۰/۳۳ می‌باشد و بیانگر آنست که کشیدگی از توزیع نرمال بلندتر است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۲:

براساس سؤال ۲ جدول شماره ۱، از کل پاسخگویان ۶/۲ درصد میزان تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی را در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی خیلی کم و ۱۹/۸ مقدار آن را کم دانسته‌اند؛ ۲۳/۵ درصد این تأثیر را متوسط و ۳۲/۱ درصد پاسخگویان هم معتقدند میزان تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی زیاد و ۱۶ درصد آنان نیز معتقدند که مقدار تأثیر خیلی زیاد است. ۱/۲ درصد از پاسخگویان هم سیاست‌های دولت مرکزی را در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی بی‌تأثیر ارزیابی نموده‌اند. ۱/۲ درصد آنها نیز به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

جدول ۳: مشخصه‌های آماری

چولگی ۰/۱۳-	میانگین ۴/۳	کمینه ۱
کشیدگی ۰/۰۴۷	واریانس ۱/۶۱	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۲۷	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۳ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۲۷ و واریانس آن برابر با ۱/۶۱ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر ۰/۱۳- بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال به سمت چپ است. کشیدگی توزیع برابر با ۰/۰۴۷ می‌باشد و بیانگر آن است که کشیدگی از توزیع نرمال بلندتر است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۳:

براساس سؤال ۳ جدول ۱، از کل پاسخگویان ۶۷ درصد معتقدند تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در همگرایی اقوام مرزنشین با دولت مرکزی خیلی کم است؛ ۲۳/۵ درصد معتقدند این تأثیر کم است، ۲۲/۲ درصد معتقدند این تأثیر متوسط است ۲۹/۶ درصد معتقدند این تأثیر زیاد است و ۱۳/۶ درصد هم معتقدند که این تأثیر خیلی زیاد است.

جدول ۴: مشخصه‌های آماری

چولگی ۰/۱۵-	میانگین ۴/۳	کمینه ۱
کشیدگی ۰/۲۸-	واریانس ۱/۸۴	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۲۷	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۴ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۲۷ و واریانس آن برابر با ۱/۸۴ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر ۰/۱۵- بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال به سمت چپ است. کشیدگی توزیع برابر با ۰/۲۸- می‌باشد و بیانگر آنست که کشیدگی از توزیع نرمال بلندتر است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۴:

براساس سؤال ۴ جدول ۱، از کل پاسخگویان ۱۷/۳ درصد معتقدند که تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در جلوگیری از فعالیت اقوام مرزنشین استان در امر قاچاق کالا خیلی کم است. ۲۲/۲ درصد معتقدند میزان این تأثیر کم می‌باشد؛ ۲۵/۹ درصد معتقدند مقدار این تأثیر متوسط بوده و ۱۴/۸ درصد معتقدند این تأثیر زیاد است. ۱۲/۳ درصد معتقدند میزان این تأثیر خیلی زیاد است.

جدول ۵: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۲۲	میانگین ۳/۷	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۳۴	واریانس ۲/۲۲	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۴۹	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۵ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۳/۷ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۴۹ و واریانس آن برابر با ۲/۲۲ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر +۰/۲۲ بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال به سمت راست است. کشیدگی توزیع برابر با +۰/۳۴ می‌باشد و بیانگر آنست که کشیدگی از توزیع نرمال بلندتر است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۵:

براساس سؤال ۵ جدول ۱، از کل پاسخگویان ۲۴/۷ درصد میزان تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در ارتقای سطح معیشت خانوارهای اقوام مرزنشین استان را خیلی کم می‌دانند. ۱۸/۵ درصد این تأثیر را کم می‌دانند. ۲۷/۲ درصد مقدار تأثیر را متوسط ۱۳/۶ درصد این تأثیر را زیاد و ۸/۶ درصد هم میزان این تأثیر را خیلی زیاد می‌دانند.

جدول ۶: مشخصه‌های آماری

چولگی -۰/۳۸	میانگین ۳/۵	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۱۹	واریانس ۲/۱۶	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۴۷	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۶ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۳/۵ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با

۱/۴۷ و واریانس آن برابر با ۲/۱۶ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر ۰/۳۸- بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال به سمت چپ است. کشیدگی توزیع برابر با ۰/۱۹+ می‌باشد و بیانگر آنست که کشیدگی از توزیع نرمال بلندتر است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۶:

براساس سؤال ۶ جدول ۱، از کل پاسخگویان ۷/۴ درصد میزان تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین استان به فرهنگ ملی را خیلی کم می‌دانند، ۱۳/۶ درصد این تأثیر را کم ارزیابی می‌کنند و ۲/۵ درصد هم سیاست‌های دولت مرکزی را در این رابطه بی تأثیر می‌دانند در مقابل ۲۴/۷ درصد معتقدند این تأثیر زیاد است و ۴/۹ درصد هم این تأثیر را خیلی زیاد می‌دانند. نزدیک به نیمی از پاسخگویان (۴۵/۷ درصد)، تأثیر دولت مرکزی را متوسط ارزیابی میکنند.

جدول ۷: مشخصه‌های آماری

چولگی ۰/۷۳-	میانگین ۴/۰	کمینه ۱
کشیدگی ۰/۵۷	واریانس ۱/۳۰	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۱۴	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۷ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۴ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۱۴ و واریانس آن برابر با ۱/۳۰ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر ۰/۷۳- بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت چپ است. کشیدگی توزیع برابر با ۰/۵۷ می‌باشد و بیانگر بلند تر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۷:

براساس سؤال ۷ جدول ۱، ۶/۲ درصد از پاسخگویان معتقدند که تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در مشارکت مرزنشینان استان در مقابله با مهاجم بیگانگان خیلی کم است؛ ۸/۶ درصد معتقدند این تأثیر کم است و ۳۷ درصد معتقدند این تأثیر متوسط است؛ ۲۹/۶ درصد پاسخگویان این تأثیر را زیاد می‌دانند؛ ۱۶ درصد هم معتقدند این تأثیر خیلی زیاد است، در ضمن اینکه ۱/۲ درصد از پاسخگویان معتقدند که سیاست‌های دولت در این رابطه بی تأثیر است.

جدول ۸: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۲۳	میانگین ۴/۴	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۷۲	واریانس ۱/۴۱	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۳/۳۷	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۸ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۴/۴ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۳/۳۷ و واریانس آن برابر با ۱/۴۱ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع، برابر +۰/۲۳ بوده و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با +۰/۷۲ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۸:

براساس سؤال ۸ جدول ۱، ۸/۶ درصد از پاسخگویان، تأثیر سیاست‌های دولت مرکزی در مشارکت مرزنشینان استان جهت تأمین نیازمندی نیروهای مسلح به نیروی انسانی در بخش وظیفه را کم ارزیابی می‌کنند، ۴/۹ درصد این تأثیر را خیلی کم و ۲۸/۴ درصد این تأثیر را متوسط می‌دانند. ۴۳/۲ درصد از پاسخگویان معتقدند در این رابطه سیاست‌های دولت مرکزی تأثیر زیادی دارد و ۱۲/۳ درصد هم این تأثیر را خیلی زیاد می‌دانند؛ در حالی که ۱/۲ درصد هم سیاست‌های دولت مرکزی را بی‌تأثیر قلمداد می‌کنند.

جدول ۹: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۴۶	میانگین ۴/۵	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۳۱	واریانس ۱/۲۷	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۱۳	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۹ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۴/۵ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با ۱/۱۳ و واریانس آن برابر با ۱/۲۷ می‌باشد.

مقدار چولگی توزیع برابر $+0/46$ می باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/31$ می باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۹ :

براساس سؤال ۹ جدول ۱، $1/2$ درصد از پاسخگویان معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت اشخاص سرشناس اقوام مرزنشین استان در فعالیت‌های سیاسی بی تأثیر، $7/4$ درصد خیلی کم و $24/7$ درصد نیز این تأثیر را کم میدانند. $30/1$ درصد این تأثیر را متوسط می دانند $27/2$ درصد هم تأثیر اقتدار دولت مرکزی را در این رابطه زیاد و $7/4$ درصد هم این تأثیر را خیلی زیاد می دانند. ضمن اینکه $1/2$ درصد نیز به این سؤال پاسخ نداده‌اند.

جدول ۱۰: مشخصه‌های آماری

چولگی $+0/19$	میانگین $4/0$	کمینه ۱
کشیدگی $+0/52$	واریانس $1/42$	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد $1/19$	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۰ نشان می دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین $4/0$ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر با $1/19$ و واریانس آن برابر با $1/42$ می باشد. مقدار چولگی توزیع برابر $+0/19$ می باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/52$ می باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۰:

براساس سوال ۱۰ جدول ۱، از کل پاسخگویان، $4/9$ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین به نمادهای ملی خیلی کم و از نظر $9/9$ درصد کم می باشد. $32/1$ درصد معتقدند این تأثیر متوسط می باشد. و در مقابل $39/5$ درصد از پاسخگویان تأثیر اقدام دولت مرکزی در گرایش اقوام مرزنشین را به نمادهای ملی زیاد و $12/3$ درصد هم این تأثیر را خیلی زیاد ارزیابی می کنند.

جدول ۱۱: مشخصه‌های آماری

چولگی $+0/10$	میانگین $4/5$	کمینه ۱
کشیدگی $+0/87$	واریانس $1/14$	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد $1/07$	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۱ نشان می‌دهد. نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین $4/5$ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع، برابر با $1/07$ و واریانس آن برابر با $1/14$ می‌باشد.

مقدار چولگی توزیع برابر $+0/10$ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/87$ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۱:

براساس سوال ۱۱ جدول ۱، از کل پاسخگویان $7/4$ درصد معتقدند که میزان تأثیر اقتدار دولت مرکزی در همگرایی اقوام مرزنشین استان با دولت مرکزی خیلی کم و $9/9$ درصد این تأثیر را کم می‌دانند. $35/8$ درصد معتقدند که این تأثیر متوسط است، $29/6$ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در این رابطه زیاد و $13/6$ درصد هم معتقدند این تأثیر خیلی زیاد است. $2/5$ درصد هم نقش اقتدار دولت مرکزی را در این رابطه بی تأثیر می‌دانند.

جدول ۱۲: مشخصه‌های آماری

چولگی $+0/31$	میانگین $4/3$	کمینه ۱
کشیدگی $+0/64$	واریانس $1/57$	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد $1/26$	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۲ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین $4/3$ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر با $1/26$ و واریانس آن برابر با $1/57$ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر $+0/31$ می‌باشد و بیانگر

آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/64$ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۲ :

براساس جدول فوق، از کل پاسخگویان $8/6$ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در جلوگیری از فعالیت اقوام مرزنشین استان در امر قاچاق کالا خیلی کم و $21/0$ درصد هم این تأثیر را کم می‌دانند. $33/3$ درصد معتقدند که این تأثیر متوسط است، $19/8$ درصد معتقدند که این تأثیر زیاد است، $13/6$ درصد هم معتقدند که این تأثیر خیلی زیاد است، $2/5$ درصد هم معتقدند اقتدار دولت مرکزی در این رابطه بی‌تأثیر است.

جدول ۱۳: مشخصه‌های آماری

چولگی $+0/085$	میانگین $4/1$	کمینه ۱
کشیدگی $+0/12$	واریانس $1/72$	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد $1/31$	دامنه ۵

براساس توضیحات فوق و همچنانکه جداول ۱ و ۱۳ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین $4/1$ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر $1/31$ و واریانس آن برابر $1/72$ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر $+0/085$ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/12$ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۳:

براساس سؤال ۱۳ جدول ۱، از کل پاسخگویان $16/0$ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در ارتقای سطح معیشت خانوارهای اقوام مرزنشین استان خیلی کم است، $25/9$ درصد معتقدند این تأثیر کم است، $22/2$ درصد اعتقاد دارند این تأثیر متوسط است، $19/8$ درصد زیاد و $12/3$ درصد هم این تأثیر را خیلی زیاد می‌دانند. ضمن اینکه $2/5$ درصد هم اقتدار دولت مرکزی را در این رابطه بی‌تأثیر می‌دانند.

جدول ۱۴: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۲۶	میانگین ۳/۸	کمینه ۱
کشیدگی -۰/۳۶	واریانس ۱/۹۹	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۴۱	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۴ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۳/۸ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر با ۱/۴۱ و واریانس آن برابر ۱/۹۹ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر +۰/۲۶ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با -۰/۳۶ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۴:

براساس سوال ۱۴ جدول ۱، از کل پاسخگویان ۸/۶ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در گرایش اقوام مرز نشین استان، به فرهنگ ملی خیلی کم است و ۴/۸ درصد معتقدند که این تأثیر کم بوده؛ ۳۸/۳ درصد این تأثیر را متوسط ارزیابی می‌کنند در حالی که در طرف مقابل ۲۳/۵ درصد از پاسخگویان معتقدند این تأثیر زیاد و ۱۱/۱ درصد نیز معتقدند که این تأثیر خیلی زیاد است. ۱/۲ درصد هم اقتدار دولت مرکزی را در این رابطه بی‌تأثیر می‌دانند.

جدول ۱۵: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۲۶	میانگین ۴/۲	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۷۹	واریانس ۱/۶۵	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۲۸	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۵ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۴/۲ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر با ۱/۲۸ و واریانس آن برابر با ۱/۶۵ می‌باشد.

مقدار چولگی توزیع برابر $+0/26$ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با $+0/79$ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۵:

براساس سوال ۱۵ جدول ۱، از کل پاسخگویان $3/7$ درصد از آنها معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت اقوام مرزنشین استان در مقابله با تهاجم بیگانگان خیلی کم و $11/1$ درصد هم معتقدند مقدار تأثیر کم می‌باشد؛ $32/1$ درصد این تأثیر را متوسط ارزیابی می‌کنند، $35/8$ درصد نیز معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در این رابطه زیاد و $16/0$ درصد هم معتقدند میزان تأثیر خیلی زیاد است.

جدول ۱۶: مشخصه‌های آماری

چولگی $+0/23$	میانگین $4/5$	کمینه ۱
کشیدگی $+0/54$	واریانس $1/16$	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد $1/08$	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۶ نشان می‌دهد نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین $4/5$ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر $1/08$ و واریانس $1/16$ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر $+0/23$ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد.

کشیدگی توزیع برابر با $+0/54$ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

توصیف داده‌های حاصله مربوط به سؤال ۱۶:

براساس سوال ۱۶ جدول ۱، از کل پاسخگویان $4/9$ و $9/9$ درصد معتقدند که تأثیر اقتدار دولت مرکزی در مشارکت مرزنشینان استان جهت تأمین نیازمندی نیروهای مسلح در بخش وظیفه به ترتیب خیلی کم و کم است، $32/1$ درصد این تأثیر را متوسط می‌دانند، $35/8$ درصد این تأثیر را زیاد و $16/0$ درصد هم خیلی زیاد می‌دانند. $1/2$ درصد هم هیچ پاسخی به این سؤال ارائه نکرده‌اند.

جدول ۱۷: مشخصه‌های آماری

چولگی +۰/۱۰	میانگین ۴/۵	کمینه ۱
کشیدگی +۰/۵۵	واریانس ۱/۲۲	بیشینه ۶
	انحراف استاندارد ۱/۱۰	دامنه ۵

همچنانکه ارقام جداول ۱ و ۱۷ نشان می‌دهد، نمرات افراد گروه نمونه مورد مطالعه در دامنه ۱ الی ۶ با میانگین ۴/۵ توزیع شده است. انحراف استاندارد توزیع برابر با ۱/۱۰ می‌باشد و واریانس آن ۱/۲۲ می‌باشد. مقدار چولگی توزیع برابر +۰/۱۰ می‌باشد و بیانگر آنست که چولگی توزیع نسبت به توزیع نرمال مایل به سمت راست می‌باشد. کشیدگی توزیع برابر با +۰/۵۵ می‌باشد و بیانگر بلندتر بودن کشیدگی از توزیع نرمال است.

پیشنهادها

با توجه به نتایج حاصله از تحقیق موجود و بر اساس نظریه صاحب نظران امور قومیتی، پیشنهادهای زیرین با هدف بهره برداری هرچه بهتر از نیروی بالقوه اقوام مرزنشین در جهت تحکیم امنیت ملی ارائه می‌گردد:

۱- مسئولین استانهای مرزی و دیگر دولتمردان حکومت مرکزی بایستی با اتخاذ سیاست های حمایتی همچون تخصیص بودجه و امکانات خدماتی مناسب به شهرستانهای مرزی، فراهم آوردن بهداشت لازم در بین مرزنشینان، ایجاد زمینه ادامه تحصیل جوانان مرزنشین و به دنبال آن اشتغال آنان در محدوده سرزمین مادری خود در جهت تقویت همگرایی اقوام مرزنشین با دولت مرکزی برآمده و زمینه پیشگیری از مهاجرت مرزنشینان را از سرزمین مادری به سمت شهرهای غیرمرزی و یا فعالیت در امر قاچاق کالا فراهم آورند.

۲- دولت مرکزی بایستی به مناسبت های مختلف ضمن یادآوری رشادت های مرزنشینان در حفظ حدود و ثغور مرزها برای آحاد مردم (با اشاره به اسناد تاریخی و نبردهای دفاعی - حماسی مرزنشینان) شرایطی را فراهم آورده تا با ایجاد و یا تقویت تشکل های (سازمانهای) نظامی قابل کنترل، و یا نیروی مردمی مرزبان توسط یگان

مرزبانی شرایط لازم برای حداکثر بهره برداری از قابلیت های بالقوه اقوام مرزنشین را در جهت تحکیم امنیت ملی در ابعاد سیاسی - نظامی فراهم آورند.

۳- دولت مرکزی بایستی توجه خاصی به ویژگی های فرهنگی اقوام مرزنشین و تقویت نکات مشترک، توسط اقداماتی از قبیل تشویق، ترغیب و تخصیص بودجه در امر برگزاری مناسبت های ملی - مذهبی مشترک، به عمل آورند.

۴- ارائه یک چهره کارآمد و پویا از سوی دولت مرکزی (توسط مسئولین دولتی) در اذهان آحاد جامعه اقوام مرزنشین، به گونه ای که مرزنشینان با امیدواری بیشتر در جهت تقویت امنیت ملی، با توسل به پشتیبانی دولت مردان تلاش و کوشش نموده در تصور هرگونه رفتار مغایر با مبانی امنیت ملی را از ذهن خارج نمایند.

۵- پیش بینی سیاست های تنبهی و تنبیهی مبتنی بر قوانین رسمی از سوی دولت مردان درخصوص برخورد قاطع با هرگونه رفتار مغایر با مبانی امنیت ملی از سوی اقوام مرزنشین، همانند سایر هموطنان غیرمرزنشین.

منابع

- ۱- باری بوزان، مردم، دولت هراس، ترجمه پژوهشگرده مطالعات راهبردی، تهران، ۱۳۷۸، ص ۳۲.
- ۲- همان کتاب، ص ۳۱.
- ۳- همان کتاب، ص ۳۱.
- ۴- همان کتاب، ص ۳۱.
- ۵- عباس فرخی، بررسی عوامل موثر بر نقش آفرینی اقوام مرزنشین ایرانی در امنیت ملی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ۱۳۸۴، ص ۵۱-۵۷.
- ۶- حسین قریب، جهانی شدن و امنیت ملی، دو ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی، شماره ۱۶۸-۱۶۷، ص ۳۲.
- ۷- آردی مک کین لای، آر.لیتل، امنیت جهانی رویکردها و نظریه ها، ترجمه اصغر افتخاری، تهران پژوهشگرده مطالعات راهبردی، ۱۳۸۰، ص ۴۱-۴۰.
- ۸- علی عبدلی، نگاهی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی به قوم تالش، فصلنامه مطالعات ملی، تهران، تابستان ۱۳۸۰، ص ۱۱۱-۱۱۰.

- ۹- حمید احمدی، قومیت و قوم گرایی در ایران: افسانه و واقعیت، تهران نشر نی، ۱۳۷۹، ص ۳۱.
- ۱۰- همان کتاب، ص ۳۰.
- ۱۱- همان کتاب، ص ۳۱-۳۲.
- ۱۲- علی یوسفی، روابط بین قومی و تاثیر آن بر هویت ملی، فصلنامه مطالعات ملی، تهران، تابستان ۱۳۸۰، ص ۱۵.
- ۱۳- آنتونی اسمیت، منابع قومی ناسیونالیسم، فصلنامه مطالعات راهبردی، بهار ۱۳۷۷، ص ۱۸۶.
- ۱۴- فهیمه حسین زاده، گروه‌های قومی ایران، تفاوت‌ها و تشابه‌ها، فصلنامه مطالعات ملی، تهران تابستان ۱۳۸۰، ص ۴۷.
- ۱۵- عباس فرخی، همان منبع، ص ۴۸.
- ۱۶- امیر احمدی، هوشنگ، قومیت و امنیت، فصلنامه مطالعات راهبردی، پیش شماره دوم، تابستان ۱۳۷۷، ص ۲۱۹-۲۲۲.
- ۱۷- جعفر حق پناه، قومیت‌ها در ایران، راهبردها و راهکارها، پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۳۷۸، ص ۸.

شعبه پژوهش‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی